Oulu-lehti 27.7.1978

Panu

Varokaa Reeperbahnia

Joka tietää Reperbahnin, tietää, mitä tarkoitan. Joka ei tiedä, olkoon onnellinen viattomuudessaan. Jos joutuu Hampuriin, ei voi olla kuulematta jotain Reperbahnesta, Hampurin iloisesta kadusta, johon monella maailmanmatkaajalla liittyy surullisia muistoja.

Viime syksynä kävelin parina päivänä Hampurin ristiin ja rastiin, no, paras kai sanoa, että Hampuria ristiin ja rastiin, sillä vaikka kävelinkin yhteensä muutamia peninkulmia, ei sillä vielä kävellä 1,7 milj. kaupungissa kuin vähän keskustaa. Ajoin myös Reeperbahn-katua, mutta vain päiväsaikaan. Osallistuin opastettuun kaupunkikierrokseen ja istuin ensi kerran pitkän elämäni aikana kaksikerroksisen onnikan yläsalongissa. Reeperbahn ei tietenkään näyttänyt tuolta eikä tältä. Mainostivat myös opastettua iltakierrosta, mutta ei tehnyt mieli.

Reeperbahn tuli mieleen, kun äskettäin seurasin muutamia kohtauksia saksalaisesta elokuvasta (Sataman varjossa?). Matkamuistona tallettamastani kartasta löytyvät sekä Reperbahn että Grosse Freiheit, liekö viimeksimainittu samantyyppinen maailmantivoli kuin siinä filmissä! Opastamatta ei muuten pidä lähteä, sanovat, öitsemään Reperbahnelle, ei ainakaan, jos ei taida karatea ja judoa, hyvä, jos silloinkaan.

Serkkuni, jolla on matkatoimisto ja Nordia Reisen Vapaakaupunki Hampurin rajoilla, Ahrensburg-nimisessä vanhassa pienessä kaupungissa, kertoi tarinoita Reeperbahnelta. Nuornamiesnä oli hän kerran aivan säädylliseen aikaan sattunut suomalaisen toverinsa kanssa Reeperbahnen erääseen pieneen kapakkaan, jossa oli ollut hiljaista ja rauhallista. Pienen orkesterin viritettyä viulunsa serkku oli mennyt pyytämään erästä määrättyä kappaletta. Sitä musikanteilla ei kuitenkaan ollut, schade, leider nicht, mutta olivat soittaneet muuta mukavaa. Kun pojat sitten illemmällä olivat tehneet lähtöä, oli Ober tuonut laskun mukana myös orkesterin laskun. Serkku oli tietenkin huomauttanut, ettei hän ole tilannut musiikkia, ei ainakaan saanut, mitä tilasi. Ober oli tivannut, että tilattu on, musiikkia. Johon suomalaiset, että soittaneethan ne olisivat joka tapauksessa. Ei se lasku iso ollut ollut, mutta serkku, itepäisiä kun ollaan, että kun ei ole tilattu, ei makseta. Hetken päästä siinä oli jo joku musiikereistakin ja tietysti eteiskerberos, lopuksi kapakan isäntäkin: maksa pois tai tulee poliisi. Toinen suomalainen olisi jo maksanutkin, mutta serkku sanoi, että ei ole sellaista rahaa, joten tulkoon vaikka poliisimestari.

Tulihan se poliisi, ja kammarilta löytyi mestarikin tai mikä lie "maisteri". Pojat pantiin putkaan, melkein selvät miehet. En selitä sen enempää enkä kaikkea muistanekaan, mutta kävi ilmiselväksi, että ainakin tuolle luutnantti-tasolle saakka poliisit oli "ostettu". Suomalaisemme oli lopuksi pois päästäkseen sanonut, että olkoon, jos lähetätte laskun Suomeen, niin hän maksaa. Poliisi oli suostunut, kirjoittanut paperin ja pyytänyt allekirjoitusta. Saamatta oli jäänyt, josta mestaripoliisi oli suuttunut sinipunaiseksi ja sanonut, että konsulaatti perii. Pälkähästä päästäkseen oli älynnyt päästää pojat pois. Siitä asiasta ei sitten ollut kuulunut sen enempää, mutta mitä opimme tästä? Pikku juttu, kunhan vain kaikki oppisivat edes varsinaisista "isojen poikien jutuista"!

Päähäni on pinttynyt ajatus, että Reeperbahn tarkoittaa köydenpunojan rataa, jonka mukaan sitten vanhoissa kaupungeissa on tälle ammattikunnalle omistettuja katuja. Sanakirjoistani tosin vain yksi tuntee saksalaisen sanan Reep, mutta kyllä se köyttä ja touvia tarkoittaa. Rep sensijaan on ruotsin kieltä.

Tiedättekö, että Oulussakin on ollut "Reeperbahn"?

Muutamana iltahetkenä avautui Hautalan Kustaan **Oulun historiasta**, III:sta, sivu, johon on präntättynä, että Pikisaaren pituussuunnassa oli 1813 Köydenpunojan rata: Repslagare Bana eli niinkuin se on tekstattuna maanmittausinsinööri I.W. Wallenborgin piirtämään karttaan: Gatan eller Repslagare-Ban Längs Beck-Holmen (Katu tai Köydenpunojan-Rata Pitkin Piki-Saarta). Nimi taisi hävitä jo 1822-palon jälkeisissä uudelleenjärjestelyissä. Sensijaan vanhimmat oululaiset muistavat vieläkin Köydenkehroin kadun, ruotsiksi Repslagare gatan. Tämä nimi oli kaupunkimme itäisimmällä poikkikadulla, jonka paikalle sitten jostain syystä ilmestyi Heikinkatu. Sen kadun varrella oli Oulun viimeinen köydenpunontarata. Häpeällistä — kenen sitten häpeä? — että tämän purjelaivakauden aikaisen tärkeän ammattikunnan nimitykset ja muistot on tällä tavalla poistettu katukuvasta.

Pikisaaresta tulee kuitenkin tällä vuosisadalla jo Oulun "Luostarinmäki". Antakaamme sen pääkadulle uusi vanha nimi: Köydenpunojanrata!

* * *